

Collegebesluit

Onderwerp Vaststellen aanpak jongeren met problematische schulden	
Nummer	2017/279498
Portefeuillehouder	Langenacker, J.
Programma/beleidsveld	3.3 Minima
Afdeling	SZW/PO
Auteur	Visser, Corinne
Telefoonnummer	023-5114196
Email	corinnevisser@haarlem.nl
Kernboodschap	In Haarlem is de schuldenproblematiek onder jongeren een groeiend maatschappelijk probleem. Door deze schulden staat de financiële zelfredzaamheid en daarmee de toekomst van jongeren op spel. Met dit collegebesluit wordt een aanpak vastgesteld gericht op het schuldenzorgvrij maken van jongeren door het opkopen van de schulden en het maken van afspraken voor meerjarige trajectbegeleiding en afbetaling. In de Kadernota 2017 staan de kosten voor deze versneller in het cluster sociaal toegelicht.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit voorstel ter bespreking naar de commissie Samenleving. Naar aanleiding van eerdere besprekingen in de commissie wil het college de commissie samenleving actief informeren over de schuldenproblematiek van jongeren tussen 18 en 27 jaar en over twee projecten die ingezet zijn ter verbetering van hun financiële zelfredzaamheid.
Relevante eerdere besluiten	Niet van toepassing
Besluit College d.d. 27 juni 2017	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. Het college besluit de aanpak jongeren met problematische schulden vast te stellen, waaronder: a. de implementatie van de twee projecten en het inzetten van een jongeren schuldenfonds. De kosten hiervoor bedragen € 195.000 in 2017. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

De schuldenproblematiek onder jongeren is de afgelopen jaren toegenomen. Meer dan de helft van de jongeren heeft schulden en/of betalingsachterstanden, staat rood of heeft moeite om rond te komen. Reguliere schulddienstverlening is veelal niet mogelijk, omdat deze jongeren (nog) geen structurele inkomsten hebben.

De financiële problemen door oplopende, niet meer oplosbare schulden belemmeren het opbouwen van een zelfstandig en stabiel leven. Het zorgt voor enorme stress, leidt tot geestelijke en/of lichamelijke klachten, kan jongeren in een sociaal isolement brengen, verhoogt het risico van verslaving en/of criminaliteit en dit alles kan grote consequenties hebben voor schoolprestaties en (starten van) een loopbaan.

Uit analyse van de situatie in Haarlem is gebleken dat van de ruim 16.000 jongeren er circa 2700 (17%) onoplosbare schulden hebben en circa 5500 jongeren (34%) hebben moeite met rondkomen. Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van [motie 42](#). In de beantwoording van de motie (zie bijlage 1) wordt uitgebreid ingegaan op landelijke cijfers en factoren en de overeenkomstige situatie in Haarlem. Motie 42 vroeg ook om in samenspraak met de betrokken ketenpartners te komen met een plan van aanpak. Deze is opgesteld (zie bijlage 2).

Het oplossen van schulden bij jongeren zonder structureel inkomen vraagt om nieuwe werkwijzen. Twee projecten in het opgestelde plan van aanpak geven daar invulling aan: een pilot Jongeren Schuldenfonds en een social impact challenge.

In navolging van de succesvolle aanpak van Den Haag¹ die gebaseerd is op het DesignLab van het Nationaal initiatief herstructureren schulden, gaat Haarlem in een pilot de schulden opkopen vanuit een jongeren schuldenfonds.

Ter voorbereiding is in samenwerking tussen de afdelingen Jeugd, Wmo, Sociale Zaken en Veiligheid een doelgroep-analyse opgesteld. Vervolgens is met de ketenpartners in het sociaal domein een inventarisatie gemaakt van het gewenste traject richting financiële zelfredzaamheid en is een overzicht gemaakt van welke organisaties betrokken zijn bij de verschillende subdoelgroepen². Afgesproken is dat wanneer de schulden zijn opgekocht en de jongere de zogenoemde fase 'schuldenzorgvrij' heeft bereikt, de regisseur van een van de betrokken ketenpartners met de begeleiding start aan de hand van een meerjarig domein overschrijdend trajectplan. Zo kunnen jongeren – begeleid – gaan bouwen aan een nieuwe en betere toekomst.

In de social impact challenge wordt een impactplan opgesteld met daarin randvoorwaarden voor sociaal ondernemers, begeleidingsaanbod van de ketenpartners en benodigde facilitering door de gemeente. De implementatie-fase is een concrete uitvraag aan sociaal ondernemers in de stad om leer/werk trajecten voor financieel kwetsbare jongeren te creëren. Ook hier worden, indien de schulden verder reiken dan het treffen van afbetalingsregelingen, de schulden opgekocht en wordt trajectbegeleiding gestart.

¹ Zie bijlage 3. Jeugd Perspectief Fonds (JPF) pilot Den Haag met werkwijze en resultaten

² Zie bijlage 4. Kenmerken en betrokken partners jongeren en schulden

2. Besluitpunten college

Het college besluit:

1. Het college besluit de aanpak jongeren met problematische schulden vast te stellen, waaronder:
 - a. De implementatie van de twee projecten en het inzetten van een jongeren schuldenfonds. De kosten hiervoor bedragen € 195.000 in 2017.

3. Beoogd Resultaat

Met deze aanpak wordt ingezet op het duurzaam verbeteren van de financiële zelfredzaamheid van jongeren.

Op basis van een tussenevaluatie van de pilot en de challenge kunnen komend najaar de inzichten en nadere financiële inschattingen worden verwerkt in de Programmabegroting 2018.

4. Argumenten

De aanpak past in het minimabeleid

Het besluit past in het minimabeleid dat financiële zelfredzaamheid tot doel heeft.

In de pilot, door jongeren uit de focusgroep 'NewFuture' gedoopt, zullen 30-40 jongeren allereerst schuldenzorgvrij worden gemaakt doordat de gemeente de schulden opkoopt. Gedurende drie jaar gaan de jongeren passend bij hun aflossingscapaciteit hun schulden afbetalen en worden zij op basis van een domein overschrijdend trajectplan begeleid door een CJG-coach (of andere regisseur van een van de ketenpartners). Het schuldenfonds financiert de schulden en wordt door afbetalingen ook weer enigszins gevuld.

Resultaat van de challenge is dat bij twee geselecteerde sociaal ondernemers elk vijf jongeren in het eerste jaar een werkervaringstraject kunnen doorlopen met focus op het duurzaam creëren van arbeidsplaatsen bij de onderneming. Ook deze jongeren zijn schuldenzorgvrij gemaakt vanuit het schuldenfonds, betalen af passend bij hun aflossingscapaciteit en volgen een trajectplan onder begeleiding van een regisseur.

De aanpak past in de transformatie sociaal domein

De aanpak jongeren met problematische schulden vraagt om samenhang en integraliteit en is daarmee onderdeel van het Actieplan 18- / 18+ waarin de beleidskaders Jeugd, Wmo en Participatieweg worden versterkt.

De aanpak versterkt de samenwerking met de ketenpartners

Voor de ketenpartners in het sociaal domein is de onoplosbare schuldenproblematiek een grote belemmering in het succesvol begeleiden van jongeren in verandering van houding en gedrag en het aanleren van vaardigheden. Met het besluit om jongeren schuldenzorgvrij te maken, kunnen gemeente en ketenpartner samen de jongeren daadwerkelijk op weg helpen naar een nieuwe toekomst. De ervaringen in de pilot en challenge zullen regelmatig tussen gemeente en partners gedeeld worden, zodat een gezamenlijke evaluatie tot structurele voorstellen kan leiden.

De aanpak is als versneller in het cluster sociaal van de Kadernota 2017 opgenomen

De twee projecten zijn als versneller opgenomen in de Kadernota om al dit jaar resultaten te kunnen bereiken. Voor 2017 is voor deze versneller € 195.000 opgenomen. Pas nadat de Kadernota 2017 (en daarmee dit voorstel) is vastgesteld (d.d. 29 juni 2017) kan over de middelen beschikt worden. Op basis van een tussenevaluatie in het najaar kunnen dan nadere financiële inschattingen in de begroting verwerkt worden.

Brede communicatie is gedurende de pilot niet wenselijk

De twee projecten zijn in samenwerking met de ketenpartners opgesteld en de uitwerkingen zijn digitaal en in bijeenkomsten gedeeld. De ketenpartners hebben aangegeven voldoende jongeren te kunnen aanmelden voor de pilotfase en de challenge.

Omdat maar een beperkte groep jongeren in deze eerste fase geholpen kan worden, is brede communicatie naar de doelgroep nu niet wenselijk.

Over de voortgang en evaluatie zal komend najaar gecommuniceerd worden. Ook richting de Participatieraad, die verzocht heeft geïnformeerd te worden over de resultaten en het mogelijke vervolg.

5. Risico's en kanttekeningen

De werkwijze in de pilot voor het jongeren schuldenfonds zal op een zelfde manier worden ingeregeld en gemonitord als nu van toepassing is voor het fonds Goede Gieren dat na de [eindevaluatie](#) van die pilot is gecontinueerd.

De aanpak jongeren met problematische schulden laat zien dat het schuldenzorgvrij maken en weer opbouwen van een toekomst voor jongeren om intensieve samenwerking vraagt tussen de jongere zelf, de regisseur / trajectbegeleider vanuit de ketenpartner en de gemeente.

Ondanks de intensieve begeleiding en het afsluiten van een overeenkomst die door gemeente, jongere en regisseur van de ketenpartner wordt ondertekend, blijft het risico bestaan dat een jongere de afspraken over gedrag, opleiding, werk en/of afbetaling niet weet na te komen. De resultaten van het project in Den Haag zijn echter veel belovend en Haarlem gaat met een zelfde aanpak ervaring op doen in de vorm van een pilot. Op basis van de tussenevaluatie in het najaar kunnen de inzichten en nadere financiële inschattingen worden verwerkt in de Programmabegroting 2018.

6. Uitvoering

Door middel van de aanpak 'jongeren met problematische schulden' wordt voor een eerste groep jongeren de financiële belemmering weggenomen richting hun opleiding en/of werk. Onder regie van een trajectbegeleider wordt duurzaam gebouwd aan hun toekomst.

Gedurende de uitvoering van de twee projecten zal regelmatig overleg plaats vinden tussen de betrokken consultants van de afdeling Schulddienstverlening, het projectteam en de betrokken ketenpartners. Gezamenlijk zal de tussenevaluatie kan worden opgesteld.

7. Bijlagen

- Bijlage 1. Beantwoording Motie 42 jongeren en schulden
- Bijlage 2. Aanpak jongeren met problematische schulden
- Bijlage 3. JPF pilot Den Haag werkwijze en resultaten
- Bijlage 4. Kenmerken en betrokken partners bij Jongeren & Schulden